

saadan Seminarie-stole tror jeg paa ingen mulig Maade vil bidrage til at hde den tilstrækkelige Uddannelse i praktisk Stolevirksomhed, og jeg tror, at for saa vidt en saadan Børne-stole bidrager til at fordyre Planen for en Statsstole for Kvinder, kunde man uden Stode tage den bort og derved spare et saa stort Beløb, som den maatte andrage. Med Hensyn til Koststolen saa stiller jeg mig noget tvivlende lige over for det Spørgsmaal. Det kan være, at den for Kvinders Vedkommende kunde være mere paa sin Plads, at de kunde være tilbøjelige til at finde sig bedre til rette med et saadant Ophold paa en Koststole, ved det Fællesskab, som der der kunde være mellem dem. Vi have jo et Sideskifte dertil i vore Følgeskoler. Jeg er imidlertid ikke ganske sikker paa, at man skal gaa dertil, at det just vilde være det bedste og bedste at komme ind paa med Hensyn til dette Forhold, og under alle Omstændigheder vil det jo aabenbart fordyre Anstalten overordentlig meget. Det er jo sikkert en af Grundene til, at Forslaget er saa overordentlig dyrt, at man tænker sig Undervisningsanstalten forbunden med en Koststole, og jeg er ganske enig med de ærede Medlemmer, der have udtalt sig derimod af Hensyn til Kostbarheden, idet jeg ikke kan se andet, end at det lille Antal Elever, man vil optage paa en saadan Stole, vil i Forhold til den Mængde Lærere, der skal uddannes, blive stillet paa en forunderlig ekseptionel Maade, og at de store Befølgninger, man vil have paa dem, ville tage sig underlig ud i Forhold til de smaa og knebne Understøttelser, man hder dem, som nødvendigtvis maa og skulle uddanne sig paa andre Steder. — Med Hensyn til Seminariets Beliggenhed, saa foreligger der jo ikke i Lovforslaget noget bestemt derom, men jeg maa dog maasse ganske i Almindelighed udtale mig om dette Spørgsmaal. Jeg vil da sige, at selv om jeg ikke anser det for at være saa ravgalt fat, som Professor Kroman har sagt, at det var, om et Seminarium ligger i en affides Egn, tror jeg dog paa ingen Maade, at det er heldigt, at man lægger Seminarierne i affides Egne. Skulde jeg f. Eks. staa over for Spørgsmaalet om at omlægge eller flytte et af Seminarierne, vilde jeg ubetinget være stemt for at flytte Ranum Seminarium bort fra den Altkrog, hvori det ligger. Det kan ikke være andet, end at Beliggenheden maa have nogen Indflydelse paa det aandelige Liv paa et saadant Sted. Vel kan der af særdeles udmærkede Mænd, som f. Eks. Ludvig Christian Müller, frembringes Impulser af saa varig Betydning for Eleverne paa Semi-

†

nariet, at de følge dem gennem hele Livet, ere en Vejledning for dem og have Indflydelse paa hele deres fremtidige Udvikling, men sæt, at man ved et Seminarium har ganske dagliagdags Mennesker, som ikke højne sig til dette Standpunkt? Saa saa Eleverne ingen Impulser paa Seminariet, og de have samtidig paa Grund af Seminariets affides Beliggenhed ikke Lejlighed til at komme i Berøring med andre civiliserede Mennesker, som de kunne lære noget af. Derfor vil jeg foretrække, at man lader en saadan Uddannelsesanstalt nærmere sig til de Steder, man mere kunde betegne som Civilisations-Centre end f. Eks. Ranum. For saa vidt man vilde tænke sig, hvad der jo kan være Grund til at antage, at man ved Anlægget af Kvindeseminariet vilde rette sig efter en saadan Anstalt, vilde jeg sige, at jeg vilde betragte en af vore større Byer i Sjælland for at være et passende Sted for et saadant Seminarium. De Herrer ville maasse sige, at jeg herved mener Aarhus. Jeg er dog ikke saa egoistisk, men skønt jeg anser Aarhus for at være et ganske overordentlig heldigt Sted til at lægge et saadant Seminarium, skal jeg ikke nævne det mere end et andet Sted, men en af de større østjydske Kystbyer vilde sikkert være et sundt og naturligt Sted for en saadan Anstalt fremfor en Altkrog i en anden Egn af Landet. (Bluhme: Esbjerg!) Det ærede Medlem her lige over for nævner Esbjerg. Ja, formodentlig vil det ikke vare længe, inden man ikke kan bruge Dokhavnene i Esbjerg til andet end Badeanstalter, saa vilde det jo være ret passende, at man gik i Vandet i Esbjerg samtidig med, at man studerede der. Med Hensyn til Hovedspørgsmaalet kan jeg ikke finde andet, end at Tiden forekommer mig ikke at være Øjeblikket til at fremme særlig en saa dyr Sag som denne. Der tales i denne Tid altid om, at vi ikke have Raad til Udgifter — endog saa mindre Udgifter end dem, her er Tale om — at Statskassen skulde være ude af Stand til at kunne hde endog saa meget smaa Beløb, f. Eks. til Sygefasiar og den Slags Ting, man krymper sig endog saa for den allermindste Udgift til saadant noget. Under saadanne Omstændigheder vilde jeg finde det meget betænkeligt, om man skulde gaa til en Udgift paa 400,000 Kr. foruden en meget betydelig aarlig Udgift, vilde kaste disse Penge ud til noget, som oven i Købet af mange anses for højt tvivlsomt og af en stor Del Mennesker anses for ligefrem uheldigt for Uddannelse af vore Lærere. Vil man virkelig vise sig ivrig for Almue-stolens Udvikling og Forbedring, maa man